

กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้า
อำเภอบางปลาหม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

The Network Building Process on Buddhist way for Strengthening
Community in Bangplama Sub-district Bangplama district
Suphanburi Province

พระครูวิบูลเจตียนุรักษ์ (ประไพ ปุณฺณกาโม)¹
Prakhru Wiboonjetianurak (Praphai Punyakamo)

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการอยู่ร่วมกันตามแนวทางวิถีพุทธ, พัฒนาการเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ และเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้า อำเภอบางปลาหม้า จังหวัดสุพรรณบุรีการวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงปฏิบัติการ โดยเป็นกระบวนการศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ โดยตัวแทนกลุ่มพระสงฆ์ ผู้นำชุมชนและประชาชน รวมประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 372 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่าวิถีการอยู่ร่วมกันของชุมชนบางปลาหม้า เป็นการดำเนินชีวิตแบบวิถีประชา (Folkway) มีอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นหลักและเมื่อเสร็จสิ้นฤดูเก็บเกี่ยว ชาวชุมชนก็จะมาร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แบบร่วมแรงร่วมใจเพื่อจรรโลงไว้ซึ่งความสามัคคีกันทางกายภาพ ส่วนทางด้านจิตใจก็มีวัดเป็นกลาง ในกิจกรรมที่ส่งเสริมสามัคคีธรรม จากการร่วมมือของชุมชนเพื่อพัฒนาถิ่นที่อยู่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น ผสมผสานกับผลิตภัณฑ์ทางภูมิปัญญาที่สืบทอดมายาวนาน ซึ่งจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ สร้างรายได้ และความเข้มแข็งของคนในชุมชนให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน และมีการจัดตั้งระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ภายในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและหลักมัชฌิมาปฏิปทาตามหลักธรรมมาภิบาลในพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ (Keywords): กระบวนการมีส่วนร่วม; ชุมชนเข้มแข็ง; เครือข่าย

Received: 2022-02-01 Revised: 2022-05-03 Accepted: 2022-05-10

¹ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Bachelor of Education Program Social Studies Suphanburi Srisuvarnabhumhi Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: sairoong.bub@mcu.ac.th

Abstract

The research objectives were to study the coexistence according to the Buddhist way, develop the process of strong community network, Buddhist way and enhance the strong Buddhist community network of Bang Pla Ma sub-district, Bang Pla Ma district, Suphanburi province. This research was a mixed-methods research technique, which included documentary research, quantitative research, qualitative research, and action research. The study focused on the development of a process for enhancing a strong Buddhist community network. A total of 372 people were recruited as part of a sample group and key informants, including representatives of monk, community leaders and the public. From the study, the following results have been found: The studying the Buddhist coexistence of Bang Pla Ma sub-district community of Bang Pla Ma district, Suphanburi province, it has been revealed to be a folkway with people mostly working in agriculture. At the end of the harvesting season, the community will get together to take out various collaborative activities in order to retain physical solidarity. In terms of the mental aspect, there is a temple that serves as a center for activities that promote solidarity. The community's collaboration in developing the habitat into a local tourism attraction, as well as combining it with long-standing local wisdom goods that will promote people's well-being, generate income, and sustainably increase the strength of people in the community. Within the community, a savings cooperative system has been established, which is in line with the concept of sufficiency economy and the *Majjhimā paṭipadā* (The Middle Way) according to Buddhist good governance.

Keywords: Participatory Process; Strong Community; Network

บทนำ (Introduction)

วิวัฒนาการทางสังคมไทยแต่อดีต “วัด” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เป็นศูนย์รวมจิตใจ ในการดำเนินกิจกรรมที่ผนวกกับการจัดการศึกษาของชุมชน “โรงเรียนวัด” เป็นสถานแรกที่ให้องค์ความรู้ตามหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดโดยรัฐบาลส่วนกลางครอบคลุมหลักศีลธรรมและหน้าที่พลเมืองไทย ณ ขณะนั้น เมื่อรัฐมีแนวนโยบายพัฒนาทางการศึกษา และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดมาตามกระแสพัฒนาบ้านแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงปัจจุบันฉบับที่ 12 ที่ปรากฏการเปลี่ยนแปลงแนวการศึกษาตลอดจนหลักสูตรการศึกษาเป็นไปอย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้น

แนวทางสากลแบบตะวันตก เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศจากระบบเกษตรกรรมดั้งเดิมไปสู่ระบบอุตสาหกรรมใหม่ ส่งผลให้บริบทของสังคมและชุมชนเปลี่ยนแปลง (Society and community) เกิดความเจริญทางวัตถุ เกิดการแข่งขันตามวิถีชีวิตชุมชนจนเกิดช่องว่างทางสังคม (Social distancing) ในทุกมิติ เมื่อการพัฒนาประเทศถูกกำหนดด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การนำแผนพัฒนาหลักในส่วนของชุมชนที่กำหนดไว้ไม่ชัดเจนมาทำเป็นแผนปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพมักไม่ประสบผลสำเร็จ การนำพาสังคมที่อ่อนแอขาดกระบวนการยึดโยงให้เข้มแข็งเช่นอดีต จึงต้องอาศัยกลไกศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาโดยยึดหลักธรรม สอดคล้องตามพระกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 คราวเสด็จขึ้นครองพระราชสมบัติ “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม” สิ่งที่คุณคนในสังคมทุกภาคส่วนต้องการ คือ ความเป็นธรรม กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งควรเริ่มที่ตนเอง

ตำบลบางปลาม้าเป็นอีกตำบลหนึ่งของอำเภอบางปลาม้าที่มีชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะชาวไทยพวน พวนเป็นคำที่เรียกกลุ่มชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในแคว้นเชียงขวางหรือบริเวณที่ราบสูงในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้ชื่อว่าพวนเพราะเชียงขวางมีแม่น้ำสายสำคัญที่ผ่าน คือแม่น้ำพวน ชาวพวนนิยมตั้งถิ่นฐานทำกินลุ่มแม่น้ำ ในพื้นที่อำเภอบางปลาม้าชาวไทยพวนได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำกระจายออกไปในปี พ.ศ. 2370 ชาวพวนนอกจากจะนับถือพระพุทธศาสนาแล้ว ยังมีขนบธรรมเนียมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองมาแต่โบราณและเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณีและถือปฏิบัติตามบรรพบุรุษ เช่น ประเพณีบุญข้าวจี บุญข้าวหลาม บุญก้ำฟ้า บุญหมู่บ้าน บุญเข้าพรรษา บุญห่อข้าวเป็นต้น เมื่อมีกิจกรรมเหล่านี้เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กันในระบบเครือญาติ ภายใต้ความโดดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ และด้านวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายเกื้อกูลสามัคคี ดังจะเห็นได้จากบ้านโพธิ์ศรี ซึ่งเป็นพื้นที่เขตการปกครอง หมู่ 3 และ หมู่ 12 การดำเนินกิจกรรมของคนในหมู่บ้านมิได้ยึดเขตปกครองแต่อย่างใด ยังร่วมคิด ร่วมทำ ฉันทันหนึ่งโดยตลอด จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมความเข้มแข็ง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ชุมชนที่นำไปสู่สินค้า OTOP ประจำตำบล สามารถเป็นต้นแบบให้แก่พื้นที่ใกล้เคียงอื่น ๆ นอกจากนั้นก็ยังมีการจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนชาวนาที่เป็นแหล่งการเรียนรู้การทำเกษตรชีวภาพที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศ และนอกจากในพื้นที่ก็มีการพัฒนานำไปสู่การท่องเที่ยวด้านเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นกลายเป็นชุมชนต้นแบบของการพัฒนาความเข้มแข็งนำไปสู่การเพิ่มรายได้ของประชาชนจากการบริการการท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้า OTOP

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจ และให้ความสำคัญต่อกระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในจังหวัดสุพรรณบุรีโดยเฉพาะพื้นที่ตำบลบางปลาม้า ถือว่าได้ว่าเป็นชุมชนเข้มแข็งอีกชุมชนหนึ่งที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้ ซึ่งนับว่าเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณธรรม จะเป็นฐานรากในการเสริมสร้างคุณภาพและความ

เข้มแข็งให้กับสังคม สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ บนฐานแนวคิดของการ ”รู้จักเต็ม รู้จักพอ และรู้จักปัน”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาวิถีการอยู่ร่วมกันตามแนวทางวิถีพุทธของชุมชน ตำบลบางปลาหม้อ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อพัฒนาชุดความรู้เสริมสร้างกระบวนการเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยเป็นกระบวนการศึกษาวิจัยที่มุ่งพัฒนาชุดความรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) มุ่งเน้นการศึกษารวบรวมข้อมูล จากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎก หนังสือ กฎหมาย รายงานการวิจัย กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ
- 2) ศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมองค์ความรู้มาดการกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ
- 3) ประมวลข้อมูลเชิงสถิติจากหน่วยงานและเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ
- 4) สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้อ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือ/แบบสอบถามเพื่อทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน จากพื้นที่ทั้งหมด 5 ชุมชน

2) การสำรวจความคิดเห็น การรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้า จากกลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์และประชาชนจำนวน 372 รูป/คน

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นและแนวปฏิบัติ การรับรู้ การมีส่วนร่วม กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้าของพระสงฆ์และประชาชน

4) จัดการข้อมูลในเชิงปริมาณเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นและแนวปฏิบัติ การรับรู้ การตระหนัก การมีส่วนร่วม กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้า

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญของหน่วยงานราชการ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลาหม้า, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลาหม้า, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลาหม้า, เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลาหม้า จำนวน 10 คน

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาคประชาชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน, ปราชญ์ชุมชน จำนวน 14 คน

3) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านคณะสงฆ์ ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศรี, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศรี, เจ้าอาวาสวัดบ้านสูตร, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบ้านสูตร, เจ้าอาวาสวัดเสาชง, เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ไร่ จำนวน 6 รูป

4) ประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้เห็นกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยเป็นกระบวนการพัฒนาชุดความรู้ มาตรการ และกระบวนการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้า ดังนี้

1) การถวายเป็นบุญกับพระภิกษุ-สามเณรและประชาชน จำนวน 100 รูป/ท่าน เกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้า

2) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมวิถีพุทธกับวัดและผู้นำชุมชน จำนวน 5 ชุมชน โดยความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ คณะสงฆ์ และชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนามาตรการและกระบวนการสร้างการรับรู้

3) กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาหม้า และองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลาหม้า อำเภอบางปลาหม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

4) วิเคราะห์องค์ความรู้ กระบวนการ และผลลัพธ์ของการกระบวนการพัฒนาชุดความรู้ มาตรการ และกระบวนการสร้างการรับรู้ การเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบล บางปلام้า

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant

สำหรับการศึกษานี้ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากพระสังฆาธิการและประชาชนใน 5 ชุมชน (เชิงปริมาณ)

เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น การรับรู้ ความตระหนัก กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ โดยในเบื้องต้นพบว่า ประชากรใน 5 ชุมชน มีจำนวน 5,171 รูป

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากมหาเถรสมาคม คณะสงฆ์ในระดับ จังหวัด วัดและชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา ประกอบด้วย

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญของหน่วยงานราชการ ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางปلام้า, รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางปلام้า, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางปلام้า, เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการองค์การบริหารส่วนตำบลบางปلام้า จำนวน 10 คน

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาคประชาชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน, ปราชญ์ชุมชน จำนวน 14 คน

3) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านคณะสงฆ์ ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศรี, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ศรี, เจ้าอาวาสวัดบ้านสูตร, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบ้านสูตร, เจ้าอาวาสวัดเสาธง, เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ไร่ จำนวน 6 รูป

ประชาชนและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ 5 ชุมชน ได้แก่ กลุ่มพระนิสิตนคศึกษาและกลุ่มคนที่ร่วมกิจกรรม จำนวน 5,171 รูป/คน เพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาชุดความรู้ และกระบวนการในพื้นที่เพื่อความตระหนักในการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธซึ่งเป็น รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 372 รูป/คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม 3) ชุดกิจกรรมและกระบวนการเพื่อสร้างการรับรู้ การเฝ้าระวัง การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของพระสงฆ์ 4) แบบประเมินการรับรู้ การเฝ้าระวัง การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของพระสงฆ์ 5) การสังเกตพฤติกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการศึกษาวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการศึกษาวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมการค้นหา ชุมชน วัด และองค์กรต้นแบบที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของพระสงฆ์และผู้นำชุมชนจำนวน 5 พื้นที่ตามที่กำหนดไว้

2) การขอหนังสือจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อนำลงไปขอความร่วมมือในพื้นที่หรือองค์กรที่ศึกษา

3) นำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นชุดความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ

4) การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสร้างองค์ความรู้ กิจกรรม และแนวการปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ

5) กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ โดยมีการนิมนต์พระสงฆ์ที่เป็นตัวแทนของจังหวัดพระสงฆ์ที่ทำงานด้านกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธผู้แทนตำรวจ เป็นต้น เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ

6) การพัฒนาโครงการและกิจกรรมด้านการสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ

7) การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการเรียนรู้ของพระสงฆ์ผู้ที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการสร้างและการใช้องค์ความรู้และกระบวนการปฏิบัติเพื่อการพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ

8) สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดและส่งต่อองค์ความรู้เผยแพร่ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ รวมทั้งการสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนผลักดันการใช้องค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องการสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งและทางพระพุทธศาสนา ให้เป็นบทเรียนและแนวทางการทำงานของคณะสงฆ์ ชุมชน และองค์กรต้นแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาและการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของมหาเถรสมาคม มีประเด็นการทำงานที่มุ่งเน้นและเกี่ยวข้องกับเผยแพร่องค์ความรู้และแนวปฏิบัติเรื่องกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธในกลุ่มพระสงฆ์และชุมชน

9) การประสานเครือข่ายเพื่อร่วมสนับสนุนกิจกรรมการให้ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ

10) การสรุปบทเรียนและการวิเคราะห์ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาเป็นชุดความรู้และกระบวนการเชิงสังคม เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบ กระบวนการสร้างการรับรู้ กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธ โดยมีขั้นตอน กิจกรรมการวิจัย และระยะเวลาในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เน้นการศึกษาวิเคราะห์ทั้งการวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จากการแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การอบรมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้และกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรของคณะสงฆ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งวิถีพุทธของตำบลบางปลาม้า อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม

ความคิดเห็นต่อกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชน		N = 372		
เข้มแข็งวิถีพุทธ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1) ด้านการค้นปัญหา+สาเหตุ		4.32	0.319	มาก
2) ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม		4.21	0.326	มาก
3) ด้านการลงมือปฏิบัติ		4.32	0.352	มาก
4) ด้านการติดตามและประเมินผล		4.34	0.274	มาก
รวม		4.30	0.196	มาก

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2539). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2560). *มรดกทางวัฒนธรรมและศาสนาพลังสร้างสรรค์ในชุมชนชนบท*. กรุงเทพฯ: สภาคาทอลิกประเทศไทย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส.
- ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์. (2562). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต: ให้ชุมชนตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อเผชิญปัญหาวิกฤต*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”. (2558). *คู่มือแนวทางการดำเนินงาน ตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านวิถีพุทธ”*. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านวิถีพุทธ”.
- จำนง อติวัฒนสิทธิ์. (2552). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2559). *ทิศทางการพัฒนาชนบทในอนาคต*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2558). *การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- ธนากร สังเขป. (2556). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรพร รอดทัศน. (2560). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มไทยพวน: กรณีศึกษาชุมชนตลาดเก่าห้อง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี*. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

